

Afhandling

om

nogle Kryptogamer,

som

deels vore paa visse Deele af andre Vexter, deels fremkomme af
Dyre-Riget; iblant hvilke Stridskøllen (*Clavaria Militaris*)
og den Pudrede Greensvamp (*Ramaria Farinosa*)
fornemmeligen beskrives.

Af

Theodor Holm.

Næst Skriften fortjener ingen Bog mere at læses end Naturens, saa meget
mere, som den gjør fælles Sag med hin, ved at lede os fra Skabningen
til Skaberen, og sætte hans ufattelige Storhed, ubegribelige Wiisdom, og
uendelige Godhed, i det klareste Lys. Men denne Bog, den grændseløse Na-
tur, er for stor til at kunne, endogsaa leseligen gjenneuløbes, end sig uviagti-
gen læses med vedberlig Grandfkning, af nogen Dødelig. Heele Selskaber af
allerede kyndige Mænd have derfor foreenet sig at efterføge dens skjulte Kunst-
stykker, og dog ikkun foretaget sig visse smaae Deele af dette uniaalelige Gandske,
i Haab om at udfinde ved nye Kandsagning nogle Grund-Regler at gaae frem
efter, og visse Grandseffel for Betragtninger, som ellers suarere maatte over-
velde end opløse.

Saaledes bleve Guds Dybbheder i Naturen efterhaanden opdagede, og
den adffillige Wiisdom bekiendtgjort, som viser sig nu i Skabningernes forskiet-
lige

lige Mangfoldigheder, nu i deres sær egne Besskaffenhed og ulige Bestemmelser. Hvor mange Klasser, Slægter, Arter, og Afandringer af Skabninger! Lufsten har sine Bygninger, Jorden sine, og Havet sine. Rummet syntes endog Skaberens velgivende Magt for trangt. Ethvert Dyr, de fleste Planter, og visse Stene, maatte igien være en Verden for sine forskjellige Beboere. Hvor kunstig og vidnesfuld er den Orden, i hvilken den ene Skabning ligesom er knædet i den anden! I hele Naturen finde vi intet Spring, intet Brud. Steen-Riget er sammenknyttet med Plante-Riget ved Skabninger, som nærme sig til begge; og Plante-Riget er igien forbundet med Dyr-Riget ved Skabninger, som ere halv Plante og halv Dyr. Hvor vidnesfulde de Trin, ved hvilke Skabningen stiger fra den ene Fuldkommenhed til den anden! Hvor utallige de Grader af Fuldkommenhed, ved hvilke den hæver sig fra den felesløse Steen til det tænkelige og fornustige Menneffe! At jeg her intet skal tale om de Fuldkommenheds-Grader, giennem hvilke den igien stiger videre fra Menneffet til den høieste Seraph! Ja! Som Skabningen igiennem Millioner Klasser og Ordener skridet fra den ene Fuldkommenhed til den anden; saa har hver Klasse igien sine forskellige Grader af Fuldkommenhed. Den ene Steen er hyperligere end den anden, et Metal ædlere, en Plante skønnere, og det ene Dyr fuldkomnere, end det andet. Men det som mest maae drage de Forstandige til Aftomsighed, og opvække den ærbødige Forundring, ere de utallige Diemeder, som Naturens Herre viser os ved hans Gierninger; da enhver Skabning har sit, og intet i Naturen er unyttigt. Det mindste Støv, det uselfte Dyr, den ringeste Bert, er lige saavel vigtig i sin Deel, som det ædelste Dyr, og Menneffet, dets Herre. Det er ikkun vor Uvidenhed, som opvækker hos os Foragt imod et eller andet Insekt og uanseelig Plante, som, noiere kiendte, tydeligen bære Vidne om den store Meesters Haand, der dannede dem, og vaager over deres Opholdelse; selgelig maae de ogsaa have sin visse med Hensigt anviste Plads, uden hvis Udfyldelse der vilde mangle noget i det Heele, og den store Kiæde brydes.

Jo noiere vi undersøge Naturens Hemmeligheder, jo mere overbevises vi om denne Sandhed. Utallige Skabninger, hvilke vore Forsædre have anseet med Ligegyldighed, ere nu for os vigtige, og ligesaa mange ville blive det for Efterkommerne.

Hvad slutte vi heraf vissere og rigtigere, end dette: at de Skabninger, vi nu ikke kiende, dog maae have sine viise Hensigter; endskjønt samme hidtil ere, vil maaskee og blive, skulte for os: og at den tilshyne vorende mindste og ringeste Skabnings Undersøgelse lige saavel har sin Fortieneste, som de stærstes og meere anseeliges, ja samles dermed som i et Middelpunkt, for at føre Mennesket nærmere til det store dobbelte Niemeed af alt: Skaberens Vere, Skabningens, især den Fornuftiges, Lyksalighed.

Med disse Tanker omtrent foretog jeg mig for endeel Aar siden det Arbeide, hvoraf jeg i Dag giver mig den Vere at fremlægge noget for de Høistærede Herrens Dine; da De vel ikke væmmes ved at see det igien, naar Verket, det egentligen tilhører, kommer for Lyset.

Naturen er overalt sig temmelig lig. Hvad der er sagt, gælder altsaa om dens gandske tredobbelte Riges Frembringelser paa vor Klode. Enhver Deel deraf har vel sine særegne, dog alt med Wiisdom og forordnede Hensigt; saa at man derover saa lidet har Aarsag at besvare sig, som Afrikaneren over de Slangar, der meenes at drage Luftens giftige Dunster til sig, eller det strenge Nordens Beboere over de Dyr, hvis Pelse beskierme dem for Kulden.

I Plante-Riget, saavel som i de andre, ere adskillige Slags og Arter tilfældes for flere Himmelegne, og derunder liggende Landstrækninger. Nogle kunne endog fremkomme, trives og vedvare, i forskjellige hinanden saavel i Henseende til Jordens som Luftens Beskaffenhed, modsatte Egne. Alle, endog de mindste, Planter, som hyppigst vore under vore Fødder, ere enten for os selv eller Dyrene, som tiene os, ingen gandske uden Nytte, men bruges til Dophold, Lægedom og Klæder.

End ikke de Lande, som ligge længst mod Norden, hvor Forraadet ikkun er lidet paa deilige Blomster, fattes de fornødne; meget meere have de saadanne Urter i Overflodighed, som tiene til Næring, og dem, som bedst kunne fremkomme eller læge det Slags Sygdomme, som de meest staae Fare for.

Imidlertid kan man med temmelig Visshed antage det for en velgrundet Sandhed, at de Verter, der passe sig til forskjellige Himmelegne, og villigen groe paa flere Steder, saavel i Nytte som i Mængde overgaae dem, som ikkun findes paa saa eller visse; og at Naturens forhen berørte Eighed i sine Virkninger ogsaa deraf kan kiendes, at saare saa af de anseeligste Skabninger, flere af de middelmaadige, og fleest af de mindste, møde os i alle dens Herredømmes Grændser. Ogsaa herudi fremffinner tydelig den almægtige Wiisdom og det Tilbedelseværdige Forsyn: da de ædelste samt stærkeste Dyrs Underholdning ellers vilde koste formeget, men Noodyrene tage Overhaand, og anrette ubodelige Odelaggelser. Nu er derimod Graden af ethvert Dyrs Frugtbarhed afmaalet i et nøie Forhold til dets Bestemmelse og den Nytte, det skal være til i Verden. Derfor Insekter uden Tal; derfor Græsset, Mos og Svampe saa overflødige.

Hvad de sidste især angaaer, kan ingen tvivle om Sagens Rigtighed, uden den, som er daarlig nok til at holde det for en Medlædelse, at man med en forskende Mands prøvende Skarpsindighed stiger ned til de ringeste Verter, og ansee det sin indbildte Bittighed eller Vigtighed uwaardigt, at bekymre sig om saadanne smaae Ting. Men den Forstandige veed, at intet i sig selv er ringe, som kommer fra Almagts velgiørende Haand, ja, at Gud ofte i de mindste Skabninger synes størst; og laaner derfor, især om han er Urtekyndig, de uanseeligste og simpelpste Verter helst sin Ugtsomhed.

Da man nu til denne Klasse med Rette kan henføre, hvad der er bekiendt under Navn af Kryptogama; har jeg længe havt i Sinde at meddele nogle af mine Jagttagelser ved det Slags, man egentlig kalder Svampe. Deres Frugtbarhed er, ligesom Dyrenes, bestemt efter den Nytte, de skal giere paa Jorden, da saa mange Millioner Insekter, hvoraf de fleeste tiene den flyvende Hær til Føde, fornemmeligen igien skal leve af dem. Derfor gives ogsaa den største Deel af dem, som findes i den sydligere eller nordligere Deel af Europa, i vort kiære Fæderneland; og derved stadfæstes oven anførte Sætning end meere: at de Verter nemlig, som villigen fremkomme under adskillige Himmelegne, og paa flere ulige Steder, ogsaa endeligen maae være de almeeennyttigste og umisteligste.

Dette

Dette maae være nok til en Forerindring; da det ingenlunde er mit Forsæt her at indlade mig i Undersøgning af den heele vidtledige Svampe-Slægt, men allene indskrænke mig til at beskrive nogle faa, som paa een nær ere nye, og ved denne Leilighed med Tilgift igientage, samt videre udføre, hvad Malpighius og faa andre have anmærket om de Planter, som udspire af andre Vexter eller Begemer, hvis Næring de drage til sig og derfor af v. Linné artigen ere udmærkede ved et Ord, som betyder en Snylsteigestes Udfærd: *Plantæ parasiticæ*.

Nogle af disse Vexter fremspire og vore, imedens Træerne eller Planterne, hvorfra de faae deres Næring, endnu leve: Til disse henhøre Mængden af Lichenes, nogle Mosser, og faa Svampe. Blant hvilke den Frydsede Greensvamp (*Ramaria Fimbriata*) er een af de siældneste.

Andre fremkomme først, efter at den nærende Moder-Plante er død, men har ei endnu ganske tabt Saften, som dog af adskillige Aarsager maae være forandret; hvorved Svampen fremfor nogen anden af benævnte *Cryptogama* avles og næres.

Det er ikke allene af Plante- men og af Dyre-Riget, dog ikkun i sidst nævnte Tilstand, at saadanne Vexter frembringes. Men disses Antal ere saare ringe imod hiines; og disse igien langt færre end de, som fra det store Ophavs-Sted, Jorden, tage deres Udspring: hvoriblant de Lichenes, Mos og Svampe, som umiddelbar ere fæstede til haarde Steene, fortiene at anmerkes.

Til Exempel paa begge første Slags har jeg valgt nogle faa, hvis Udbildninger tillige med Naturen jeg her har den Ære at forevise det lærde Selskab, og som kan tiene til Beviis paa det anførte. Og har jeg tillige til Eftersyn og Sammenligning med *Clavaria Militaris*, tilføiet tvende Udbildninger af den bekendte Insekt-Plante, der, som jeg haaber, ere Naturen troere end de, andre for mig deraf have meddeelt.

I.

Den tyndhudede Helvelle. (Helvella Membranacea.)

Fig. VII.

Er hvid, tynd som en Egge-Hinde, Stilleløs, ulige halbrund, rynket, med Kiørvet takket Rand. Overfladen er ujævn, riig paa Aarer, der alle udstraale fra det samme Punkt udi Kanten, som neden til udskyde Roden i Form af et langtavet, krollet Snug.

De unge ligne Theekopper, de ældre Underkaaler eller Tallerkener. Under Forstørrelses-Glasset er paa begge den øverste Side ruu, den underste lodden; og Roden greenet, hvis Trevler indputte sig imellem Udspringet af Bladene paa Hypno prælongo, af hvilken den var udvoret, da jeg strax i Begyndelsen af Efteraaret 1765. fandt den i Skode-Skov ved Aarhus.

II.

Den krosede Helvelle. (Helvella Mesenterica.)

Fig. I.

Rynket, foldet, og heftet paa en liden Plet til sit Fødested, fremkommer den, lignende i sin heele Bygning krosket paa Dyrene, som ikke fra Larmene er afløst. Ung og endnu sammensfoldet seer den ud som nys fremskude Blomkaal, hist og her violet spraglet. Roden er hindeagtig, hullet, udbredt som Liauser imellem Hudene paa Stængelen af Rødløg, paa hvilken der laae giemt i Sand, den om Vinteren 1773. er fremvoret.

III.

Skuffe-Svampen eller Skodle Svampen. (Peziza Capula.)

Fig. III.

Er sneehvid, stænglet. Koppen eller Begeret langagtigt, her og der trykket, spidsbundet; dens halve Side oventil over Midten udskaaen; Randen

den indfarvet, rynket. Stængelen er halv saa lang som Koppen, tynd som en almindelig Knappenaal, tykner oventil. Roden, som ikke sees uden igiennem Forstørrelses-Glasset, er snuggin, sammenløben og kort.

De yngste ligne et Horn; ældre faae de omtrent Skikkelse af et aabent Bør af Taxen. Paa alle kiendes strax Indsnittet paa Siden, der hos nogle af de ældste gaaer lige ned til Roden.

Den fandtes voksende paa Roden af optrukne, men ei endnu raadne Rør, som laae hos en Melledam ved Aarhus.

IV.

Den haardannede Køllesvamp. (*Clavaria Capillaris.*)

Fig. II.

Har et lang æggedannet Hoved, og en traad-tynd Stængel. Undertiden er Hovedet Top- eller Pære-dannet, ofte fladtrykt, stedse hvidt, noget klart og glindsende. Stængelen er violet, huul, oventil lys og glat, neden mørk og laadden. Roden er kløset, haver saa og korte Trævler.

Indtil Svampen er moden, beholder Hovedet sin Glans og Klarhed, hvilken tabes naar Frøet fremkryder, da Overfladen bliver sneehvid og ruu, hvilket ved Forstørrelses-Glasset iagttages. Saaledes seer man og bedst Stængelens Laad, som hos de unge; ligesom Stængelen selv, er hvidt. Ved sammes Hielp sees ogsaa Roden, som dog hos de største med bare Øine kiendes.

Det er rart at see een Rod frembringe tvende Svampe; men fra een Blad-Rippe af nogle Liniers Længde kan man undertiden see fire til sex Svampe fremkomme.

Den er noget nær iblant de bekiendte Køllesvampe den allermindste; da fielden nogle findes højere end $\frac{1}{2}$ Tomme, hvoraf $\frac{1}{4}$ udgior Hovedet, hvis Brede kan være 1 Linie, og Tykkelsen $\frac{1}{4}$ deraf. Stængelen er endnu tyndere.

Den er i Jylland omkring Aarhus, hvor jeg fandt den 1764. meget almindelig. Den findes og i Siælland paa den søndre Side af Bagsvær-Søe. Egentlig ved fugtige Steder imellem Elle-Bussene, paa hvis Blade den gemeenlig fremvoxer. Dog findes den og undertiden paa andre Deele af halvraadne Bexter, som groe i Moser.

V.

Den seye Bollesvamp. (Lycogala Lentum Michellii.)

Fig. IV.

Er næsten kuglerund, hvidagtig, kortstænglet. Huden er glat, overmaade tyk, og lader sig flekke i to. Den er fyldt med en Materie, som ligner Melkningen i Fisk. Roden er ikkun ved Forstørrelses-Glassets Hielp merkkelig, de Svampes liig, som Michellius har kaldet Lycogala; med hvilke ogsaa heele Svampen for det udvortes har megen Overeensstemmelse, naar man undtager, at den ikke paa deres Viis bortfalder i Støv, men bliver haard og seyaagtig, naar den er moeden. Hvilket maaskee kan være en Virkning af Vædsken og det indsluttende Giemmested, den var voxet udi, som var paa Enden af Malens Mave, (Pylorus Siluri Glanis), der i endeel Aar havde været bevaret i Brændeviin, hvis flygtige Deel ved Tidens Længde var uddampet, og Maven meer og slimagtig.

VI.

Den sfære Bollesvamp. (Lycogala Fragile.)

Fig. V.

Samme er af Skabning som næst foregaaende, men mindre. Af Farve er den guulagtig, og ei saa haard, da den let lader sig smulre bort imellem Fingrene, dog uden at falde i Støv. Den er funden paa en død Oldenborre (Scarabæus Melolontha) om Esteraaret paa Cathrineholmen ved Bagsvær.

VII.

VII.

Den Krigske Rollesvamp. Strids-Rollen. (*Clavaria Militaris.*)

Fig. VIII. IX. X.

Har et raspagtigt Hoved, som med Pigge besat, og glathudet Stængel. Paa samme er Hovedet bredagtigt, buklet, fløstet; paa andre jævn legledan-
net, med spids eller buttet, vel og afftumpet, karved, Ende. Faa ere lige,
de fleeste, ligesom Stænglerne, krumme, bugede. Disse, ret udvorne, fal-
de smekke, sielden kortere, men altid lysere af Farve end Hovedet, Roden er
bleegere, hvidagtig, temmelig blød, greenet, stedse fæstet til Insekter.

Farven hos de unge Svampe er lysgul, hos de ældre pomerantz- eller
bruungul. De førstes Overflade er glat paa Hovedet, og tidlig prikket. De-
res Rødder sidde, saa længe de ere smaae, samlede i eet, skulte i Insekten,
hvis Krop omsider, naar Svampen fremvorer, gennemtrænges af Trævlerne,
som tabe sig i det, der omgiver samme. En Deel af Roden oventil ved Nabnin-
gen, hvorigennem Svampene ere fremstødte, udbreder sig undertiden uden paa
Insekten, i Form af en ulige tyk, ruu, foldet, Hinde, som, paa samme
findes hulleret eller nættet. Svampenes Antal, som udvore af een Insekt, er
forskjellig: det høieste jeg har seet, er otte; almindelig fra een til fem. Og
længere end omtrent fire Sommer, med Rod og alt, har jeg ingen antruffet.

Overfladen paa de moednes Hoveder er fuld af spidstoppede Nopper, og,
naar Svampen er tør og gammel, skarp som et Nivejern. Nopperne ere lidet
adskildte, sidde yderlig under Huden, især nær ved Stængelen, hvor de igien-
nem Forstørrelses-Glasset sees, som om de effen hængte ved Huden. Imellem
dem bliver man, endog med bare Dine, et hvidt suugfiint Bæv vaer, som er
Frøet, indviklet i en senagtig klar Sliim, der, lig siine Træade, udskydes fra
Nopperne, og saaledes sammenrevlet hist og her ligger i deres Mellemrum.

Riødet er hvidagtigt, skært, og maadelig saftigt hos de unge og nyelig
moedne; tørt og næsten hornagtigt hos de aldrende. Det smager ikke ubehage-
ligt;

ligt; men lidt efter man har tykket deraf, synes det at bide lidt paa Tungen, og forarsager Spytning og Vammelhed.

Den er let at tørre, og ei vanskelig at bevare; da den sielden angribes af Jndsekter, som gierne pleie at beskadige de fleste andre Svampe man kan giemme.

Her til Lands er den temmelig almindelig; dog har jeg antruffen den hyppigere i Inland end i Sielland, gemeenlig i Skovene paa bemossedde Steder, som have Affald besat med Krat-Buske. Dens egentlige Tid, den helst antreffes i, er Efteraaret; dog kan ogsaa af og til findes en eene om Sommeren; ligesom man og om Foraaret kan overkomme nogle forældede, der have overvintret.

Det krigeriske Navn, denne Køllesvamp bærer, har Vallant givet den, formodentlig i Anledning af dens spids-nopprede Overflade. Noget nær er han og den første, som har beskrevet og ladet den afbilde; hvilket Buxbaum og haver gjort; men hans Beskrivelse passer slet til Afbildningen, ligesom og Synonymerne han anfører, ere urigtige. Michelius og adskillige andre Urtekyndige have siden talt om den, men ingen udførligere end Hr. Schmidel, som har undersøgt og tildeels viist dens Bygnings Beskaffenhed, især hvad Frøet og dets Giemmer angaaer. Men denne Svamps besynderlige Oprindelse har undgaaet deres Opmærksomhed, uagtet at det Exemplar, Buxbaum har ladet male, har været rodfæstet i et fremmet Legeme, som endog efter Tegningen kan kiendes at have været Halvdeelen af et Insekt. Fra disse smaae Dyr er det og at denne Svamp, og andre flere fremvorer.

Denne Opdagelse er først gjort i Vestindien, hvorfra Nyttet kom til Europa, at der fandtes et Insekt, hvilket, naar det holdt op at leve, forvandlede sig til en Plante. Joseph Torrubia ^{a)} melder om det, der findes paa Den Cuba; og en saadan Insekt-Plante, forskiellig saavel i Henseende til Verten som Insekten,

a) J hans Aparato para la Historia Natural Espagnola. Madrid 1754. Tom. I. ad finem. Lam. XIV.

sekten, er siden ved Oberste Melvil bragt til Engelland fra Guadeloupe; og en anden Officerer ved Navn Newman har fort nogle med sig dertil fra St. Domingo, hvorfra den og skal være kommen til Frankrige. Og dette er egentlig den bekiendte vegeterende eller groende Flue, hvoraf vor vittige Cancellieraad Beck først har bragt nogle med sig fra St. Thomas hertil. See Fig. XI. XII.

Denne Art er først beskrevet, og efter Lord Bute's Anmodning undersøgt, af den slittige naturkyndige Dr. Hill, hvilket han i en Skrivelse har berettet Dr. William Watson, som derom havde forlangt hans Betænkning. Og siden samme sætter den Sag eller denne Opdagelse, som i Vestindien ansaaes for et Vidunder, i sit naturlige Lys, og tillige forklarer Maaden, paa hvilken Hill formeenet at denne Vokning skeer, hvori jeg dog ikke er eenig med ham; vil det ikke være af Veien her ganske at anføre denne vittige Forsfatters Ord, saaledes som de af bemeldte Dr. Watson ere indførte i en Afhandling til det Kongelige Videnskabernes Selskab i London *b*).

“Da Oberste Malvil bragte disse Fluer fra Guadeloupe, sendte Lord Bute mig dem til Undersøgelse. Udsaldet blev dette. Der er i Martinique en Svamp af Clavaria-Slagset, i Art forskjellig fra de hidindtil bekiendte. Den skjyder sin Afkom fra Siderne. Jeg kaldede den derfor Clavaria sobolifera. Den vokser paa forraaduede Dyre-Regemer, ligesom vor Fungus ex pede equino paa både Hestes Hove.

“Cicada er almindelig i Martinique, og, medens den er Nymphe, i hvilken Stand de gamle Skribentere kalde den Tettigometra, graver den sig ned under affaldne Blade for at afvarte sin Forvandling: og da, naar Aarets Tid er ugunstig, omkomme mange. Seeden af den omtalte Clavaria finder sit rette Leie paa dette døde Insekt, og vokser der.

“Tettigometra er iblandt Cicada i det Britiske Museum, Clavarien er nu først bleven bekiendt.

Saa:

b) See Philosophical Transactions Vol. LIII. pro Anno 1763. pag. 271-274. Afhandlingen kaldes: An Account of the Insect called the Vegetable Fly.

“Saaledes forholder tilforladeligen Sagen sig, og alleene saaledes; End-
 “skændt de ulærde Indvaanere holde for, at en Blue skulde groe; og endskændt
 “der er en Spansk Tegning, som forestiller Planten voxende til et tre-bladet
 “Træ; og den er bleven afbildet med Dyret styvende med dette Træ paa Kyggen.

“Saa udførende ere Menneskets Indbildninger; saa regelmæssig og sig
 “selv liig er Naturen!,,

Paa den Tid tvivler jeg om at nogen vidste, der og i Europa gaves
 Svampe, som ligeledes paa denne Maade fremkomme.

Uvidende saavel om *Torrubia's* formeente Plante, som om *Hill's* Køl-
 lesvamp, fandt jeg af en Slumpelhykke i Efteraaret 1762. første Gang Strids-
 skellen ved Siden af den Philosophiske Gang ved Sorøe, mindst ventende i den
 at antrefse en Svampe-Art, som havde sælles Udspring med den Vestindiske.
 Ved sammes Rod hængte et blodagtigt Legeme, som jeg, uden saa noie at merke
 derpaa, antog for et Stykke af en halvraaden Blomster-Klasse af et Rødder- eller
 Elle-Træ. Saa ulger efter fandt jeg der i Nærheden en anden, den længste
 jeg har seet af den Art. Samme fremkom imellem Mossen, som groede ved
 Roden af en Elle-Lue. Ved denne Svamp blev jeg først vaer, at det var et
 Insekt, som Svampen udvoxe af, og saae, at den i samme havde slaget
 sine Rødder.

En saa uventet Opdagelse kunde ikke andet end behage min Nysgierrighed,
 og tillige opvække Lyst efter at vide, om denne Svamp bestandig saaledes frem-
 kom. Af Mangel paa at finde flere deraf i samme Aar maatte jeg opsætte Un-
 dersøgningen til det næst paafølgende; da det ihkledes mig i Jylland ikke allene at
 overkomme nok af denne Art, men endog at antrefse en anden hidtil ubekjendt
 Greensvamp, som med Stridskellen haver samme Udspring. Ved alle de
 Svampe, som ubeskadigede vare udgravne af Jorden, fandtes omkomne Insek-
 ter, nogle i Orme- eller Larve-stand, andre som Masse med eller uden Om-
 svøb; og deres Kroppe vare alle igiennemtrængede, nogle meere andre mindre,
 af disse Dexters Rødder, som jeg gjorde mig Umage for noie at efterspore.

Saa

Saa forviffet som jeg nu var om, at disse Svampe fremkom af Insekter, saa uvis blev jeg dog i Hensigt til Maaden, paa hvilken det skeer, at disse saa blodklobbede Vexter kan fæste deres Rødder og giennemtrænge flige Legemer, og det uagtet samme ere omgivne med en hornagtig Masse, som desuden er hos nogle indeluft i en haarig, vandfrie Haum, og saaledes endnu skjult under Jorden iblandt andre Vexters Rødder.

Dr. Hill's Meening derom var mig paa den Tid ubekjendt; og, endskjont jeg vel vidste, at adskillige Svampe, fremfor andre Vexter, vore paa forskjellige Deele af Dyre-Riget, paa hvis Overflade Frøet enten selv kunde falde, eller ved Vinden og Regnen tilføres, og der efter sin Natur finde den fornødne Næring; kunde jeg dog ikke, formedelst visse Vanskeligheder, som jeg indsaae, antage denne Saaenings-Maade, fornemmelig i Henseende til begge vore omtalte Svampe. De kunde vel, saalænge som Insekten er Larve, saaledes, som Hill meener, fortplantes, da Frøet paa angivne Maade, ved Regnen nemlig, let kunne komme til Kroppen, om den endskjont og laae skjult under Jord-Skorpen. Men ved hvad for Hielp bringes det inden for Dmsøbet, og siden inden for Massen? da Vandet ikke engang kan igiennemtrænge det forstes indre Hud, langt mindre den sidste. Denne Hindring, som synes aldeles at nægte Frøet Udgang til Insekten selv, hvor det dog nødvendig fra Begyndelsen af maae være, naar det skal vore i samme, bragte mig paa den Formodning; at Svampe-Frøet torde være hos Insekten som Larve, førend den i sit Skjul blev indeluft, og tillige være af den Besskaffenhed, at det enten saaledes i sin første Tilstand, eller naar det begyndte at spire, de første Rødder deraf, kunde indsnige sig i de fine Huller (Pori), dette lille Legeme har, og da under sin Udvi-ling end videre igiennemtrænge det, og af skjulte Uarsager sege derudi at befæste sig: Eller og Frøet maatte allerede forud være indsluttet udi Insektens Indvolde.

Det sidste antager jeg, og forestiller mig at skee saaledes: Insekter, som i Larve-Stand søger sin Føde ifleng, æder af Svampen, førend den begiver sig til sit Forvandlings-Sted, og med dens Riød faaer Frøet i sig: Dette bliver hos den, om ikke alt, saa dog endeel deraf, i Forvandlings-Tiden, under hvilken den døer, og det formedelst det som er nydet af Svampens; hvad enten Riødet

virker som en Gift, hvilket jeg formoder, eller Frøet ved sin Udvikling dræber den. Det døde Legeme bliver derefter til Jodestød for den fremspirende Sæd, som siden ved Deelenes Oplesning en Tidlang forskaftes den beqvemmeste Næring, indtil de fremvoxende Svampe have opnaaet en vis Størrelse, og deraf behøve meere, da de faae den fornødne, som andre Vexter, af Vadsferne, som Jorden eller Regnen meddeeler.

Endskiaat denne Meening, angaaende berorte Svampes Aolings-Maa-
de, lader ser, (jeg tilstaaer det) og synes i en vis Hensigt sridende imod Natu-
rens milde Adfær og viise Hunsholdnings Indretning: at levende Skabninger
skulle sætte Livet til, og overlade deres Legeme til Plantested for Vexter, som
ikke, i Forhold til andre, ere de fuldkomne, og det fordi de, efter deres
Natur-Drift, have nydt en Føde, hvis Virkning de ikke kiendte: Saa bliver
den det dog ikke, naar man overveier, hvilken Mængde Planter og Træer, ja
endog levende Dyr, der beskadiges og reent ødelægges af det efter Anseelse usleste
Aræf. Og have vi Exempler nok for os i Naturen, at en Insekt saaledes paa
den andens Beføstning frembringes dels af Eggene c), dels af Larven d), som
endog lever de fæder sig i en fremmed Hol. De fuldkomnere Dyr, ja det fuld-
komne af alle, Mennesket selv, maae iblant paa den Maade tilsette Helbredet,
og opofre Livet e).

Det er altsaa kun en billig uundgaaelig Stængiældelse, som grunder sig i
Naturens urykkelige Love, og stadfæster den Sandhed: At den eene Skabnings
Udgang hjælper til at frembringe den anden.

Bel har jeg aldrig seet noget Insekt øde af disse Svampe; som dog maae
skee, isald Anførte skal have nogen Grund: Men at det og noget nær skeer, be-
vise de Mærker, som findes hos endeel Svampe, fornemmeligen paa Hovedet,
Frøets

c) Swammerdam. Bibl. Natur. Lugd. 1737. p. 54.

d) Id. Lib. p. 789. Linn Syst. Nat. Edit. XII. p. 941. Réaumur Hist. des Insect.
Tom. II. Mem. XI.

e) Linn. Syst. Nat. Ed. XII. p. 1075. q. l. hvor Indvoldenes Beboere, og de der-
om handlende Skribentere, anføres.

Frøets Sæde, hvoraf man tydeligen kiender, at de af et eller andet Insekt ere begnavede eller anødte. Det er altsaa mueligt, at de Insekter, hvilke Svampene, lige saavel som andre, især de der ere Polyphagi, eller ikke af Naturen bundne til at ernære sig af visse Planter, kan have forarsaget det, og rimeligviis at slutte, have de gjort det, da samme imod deres Forvandlings-Tid maae opholde sig i Nærheden af vore Svampe, siden de findes glemte i Jord-Skorpen paa saadanne Steder, hvor Svampene gemeentligen vere. Men de maatte og paa een Tid være begge tilstede; og dette finder sig, eskerdi Svampene kan overvintre, selgelig ere de i den Henseende, fremsfor noxen, om ikke frieste saa dog forældede, stfrest ukjendelige, tilrede, naar Larverne indfinde sig.

Af hvad Natur, eller hvor giftige vore Svampe ere, vil være vanskeligt saaledes at bestemme, at man ved Forsøg skulde kunne viise de forskjellige Virkninger, de maatte gjøre hos disse Dyr. De ere mindre skarpe end den bekjendte Peber-Svamp (*Agaricus piperatus*), saa, at demme efter Smagen, som hverken er skarp eller ubehagelig, skulde dem kunne negtes all Skadelighed. Af visse Dyr kan de og uden synderlig Hinder undes. Men Flue- og Melke-Svampen (*Agaricus muscarius* og *lactifluus* Linn.) smager ei heller ilde, desvagtet dræbe de adskillige Insekter, naar andre igien hngle i dem, og de fortæres reent af Yngelen uden Fare.

Det, der ellers synes at give min fremsatte Formodning meest Vægt, er de Mærker, som findes paa de døde, især de behammede, Insekter. Bugen paa Larverne er brusten, enten i Midten, eller ved Siderne nærmest mod Hovedet, og Nabningen ganske fyldt med Svampens Rod. Paa Maskerne er Bristningen paa een af Siderne, undertiden paa begge. Benævnte Steder ere og, saavel paa Larven som hos Masken, de svageste til at gjøre Modstand; og paa disse Steder maatte altsaa Svampe-Frøet vide at falde, naar det efter Hill's Saaenings-Maade skulde hæfte og fremspire; hvori dog, om intet andet, saa den Vanskelighed at komme igennem Hammen til Masken, og end videre inden for denne, bestandig maae være hinderlig. Hammen selv, som indslutter Masken, er og ofte sprængt, saaledes at Mandene omkring Nabningen vende ud

efter; hvilket ligeledes tilkiendegiver, at det er skeet ved en indenfra ud efter anbragt Magt, som den fremvoksende Svamp haver anvendt.

Disse saa tydelige Tegne synes at være temmelig tilstrækkelige til at bevise, at de ere Virkninger, som ved en inwendig Kraft, Svampens tiltagende Væxt, ere tilveiebragte. Saa kunde hertil endnu dette anmærkes: At der aldrig antreffes nogen Hoved-Rod i Hammens Vævning, men vel Treoler deraf, som, efterat de have igiennemtrængt Massen, tildeels udbrede sig uden paa samme, tildeels tabe sig i Hammens Vævning, af hvilke sidste nogle heel igiennembore den, for at udbrede sig i den omliggende Jord.

Saaledes meener jeg ved foransførte Klarligen at have viist de Grunde, som kan imodsettes Hill's Formeening angående vore Svampes Afsings-Maa-
de, hvis endelige Afgielse dog endnu er tilbage, som allene ved de manglende Forsøg, eller lykkeligere Opdagelser, kan fuldkommen bestemmes.

Imidlertid er det en afgjort Sag, at hverken den mælede Greensvamp, eller Stridskellen er rodfæstet eller findes at være i noget andet Legeme, end i døde Insekter. De synes derfor lige saa væsentlig nødvendige for hine Svampes Tilblivelse og Fremvæxt, som adskillige Larver ere for andre Larvers Frembringelse fra Egget til deres Forvandling. Disse sinaae Dyr ere altsaa, endog blot i den Hensigt, værdé at kiende. Men, da jeg aldrig har kunnet overkomme noget fuldkomment eller heel udviklet Insekt, min Kundskab i Insekt-Læren ei heller strækker sig saa vidt, at jeg torde forlade mig paa mig selv; har jeg, for at være desto vissere i min Sag, tillige søgt Bistand hos vor lærde, og i denne Videnskab indsigtfulde, Professor Brännich. Han meente, at saavel Larven som Masserne henhøre til Møll-Slagset, egentlig til Nat-Møll (Phalana noctua). I den Hensigt haver jeg og selv eftersøgt i adskillige Insekt-Læres Skrifter, og deri funden nogle Afbildninger paa et og andet Insekt, ei ulige dem, som frembringe Svampene. Saa at, naar ellers de ved deres egentlige Huusholdning medende Omstændigheder svare til Skabningen, torde jeg holde for, at, om ikke alle, saa dog nogle af dem ere de rette. Samme
ere:

ere: hos Réaumur Hist. des Insectes Tom. I. Part. I. Tab. 18. fig. 1-5. Tom. I. P. II. p. 280. Tab. 42. fig. 1, 3, 5. og fig. 9. 10. pag. 301. Tab. 43. fig. 3. 13. *Phalana Noctua umbratica* Linn. Tom. II. p. 2. Tab. 39. fig. formodentlig *Phalæna Noctua oleracea*. Linn. Hos de Geer Hist. des Insectes Mem. V. Tab. II. fig. 9-12. Mem. VI. Tab. 13. fig. 1, 2. Mem. XI. Tab. 10. fig. 2. 10, Mem. XV. Tab. 7. fig. 3. 4. Og i Frischs Beschreibung von allerley Insekten Tom. III. p. 35. Icon. III. T. IX. fig. 1. 2. Tom. VII. p. 29. Icon. XXI. fig. 1. 2. Tom. XI. p. 28. Icon. II. T. VI. fig. 1. og T. IX. fig. 1. 2.? Ibland hvilke nogle sege deres Leie tidlig, og forvandle sig hastigere end andre, som sildigere attraae denne Forvandling, fordi de blive Vinteren over indsoebt liggende i deres Stemmesteder. Noget nær er dette og tildeels Aarsag i, at disse Svampe undertiden antreffes paa saa forskjellige Tider. Ellers er det endnu ikke afgjort, hvad enten Frøet af dem, endnu i samme Aar det moednes, kan fremspire, eller saadant først skeer i det næst paafølgende, eller og det er, som visse Svampes, heele Tiden beqvemt dertil. Men, at slutte af det, jeg i Henseende til den Langsomhed, med hvilken Stridskollen fremvorer, har erfaret, ligner den deri de Svampe, som ikkun eengang om Aaret ved Frøet fremkomme. Dog kan den, som det synes, uden dette, ligesom Hill's *Clavaria Sobolifera* og andre flere Svampe, frembringe en nye Yngel; hvilket ved følgende Jagttagelser stadfæstes:

Aar 1764. den 13 Augusti antraf jeg i Bøgeskoven paa Baroniet Marselisborg, i Nærheden af det Sted kaldet Grebens Koelighed, en enkelt, efter Anseende halvoren, Stridskelle stille frem imellem Mossen, som groede i Skyggen under en Hassel-Busk. Jeg søgte med Vaersomhed efter Insekten, og fandt den ligge under Mossens Rodder, hvoraf endeel bleve borttagne, dog uden at lesne eller beskadige Insekten, som laae indsoebt i sin Ham. Paa samme blev jeg endnu 5 andre smaae Svampe vaer, af hvilke de fire vare samlede i et Bundet, den femte meget mindre end disse, og dannet som en spidstoppet Kogle, sad eene, og alle adskilte omtrent i 3 Liniers Afstand fra nysnævnte halvorne.

Denne svampefulde Insekts særdeles beqvemme Beliggenhed, saavelsom Tiden, Stedet, min næsten daglige Nærvarrelse, forvoldte, at jeg fik i Sinde at paaagte disse Svampes Fremværet og Vare-Tid. Jeg dækkede derfor den blottede Hamm og de smaae Svampe med udpillet og vædet Moss forsigtig til. Den 16de i samme Maaned saae jeg dertil, og fandt dem alle i god Stand, uden at kunne kiende nogen synderlig Forandring hos nogen. Jeg vædede og tildækkede dem igien som forhen, hvilket siden skeede hvergang jeg forlod dem. Den 19de var den spidstoppede ligesaa hei som de fire i Bundet, hvoraf de tvende, een med sladagtigt Hoved, syntes at være bleven tykkere. Paa ingen af disse fem kunde jeg endnu med bare Næse Ropperne, som derimod paa den største vare blevne merkeliggen toppede; men Svampen selv saae slap eller syg ud. Den 22de var samme gandske slatted og næsten omsaldet; hvorfors jeg og afskar den. Formentlig havde den lidt Vold, da jeg bortpillede Mossen. De øvrige stode sig vel, skiede kiendeligen frem, den spidstoppede meest; saaledes at den, den 28de, var en trediedeel længere, men smallere, end de andre. Den 3 Septembris var Overfladen paa dem alle kiendelig noppret. En 3 til 5 Dage derefter mærkede jeg, at der ved den overflaarnes Stængel, tæt ved Hammen, fremspirede tvende unge Svampe, hvilket og håndtes ved en af de mindste i Bundet, uagtet Svampen befandtes frisk, og blev ved, ligesom Affødningerne, kiendeligen at trives. Dette gjorde alle indtil den 25de, da den spidstoppede begyndte at visne, maaskee af samme Aarsag som den første, hvis Længde, især Ferlighed, den ikke nær havde opnaaet. De andre, saavel den nye Yngel som Moder-Svampen, bleve ved at staae sig vel; men ingen af dem tog saa meget til som den sladhovede, hvis Overflade, den 29de, var fuld af opheiede Ropper. Efter hvilken Tid ingen af de øvrige syntes at tiltage; saa og forbleve Affødningerne heel spinkne, og Ropperne paa deres Hoveder vare vel kiendelige, men aldeles ikke opheiede. Omrent i samme Tilstand vare de den 2den Octobris, da Farven tillige syntes paa de fleste faldmed; hvorfors jeg mærkede, at deres Væxt i Almindelighed var standset. Dog lod jeg dem endnu staae indtil den 7de; da nogle vare blevne slappe, borttog jeg dem med samt Insekten, som laae gandske løs. Jeg aabnede strax Hammen, og befandt, at Massen deri var næsten heel overtrukken med Skimmel, som omgav Hammen inden i. De omtalte tvende Affødninger ved den affaarne Swamp havde deres Udspring paa sammes Stængel,

gel, tæt ved hvor Roden begyndte, og den eenlige fremkom omtrent ligesaadan, men lidet høiere op efter, paa den fladhovedes Stængel. Denne Svamp, den største i Bundtet, var omtrent 21 Linier lang, og Hovedet midt paa 3 Linier bredt. Dagen efter betragtede jeg sammes Oberflade, og saae Frøet ved Hielp af Forstørrelses-Glasset; men hos ingen af de andre blev jeg det ringeste deraf vaer.

Saaledes havde disse Svampe, under mit jævnlige Tilsyn, vedvaeret og tiltaget, fornemmelig den sidste, i nogle og halvtredstindstyve Dage; endskjønt deres Fremvæxt ved min Behandling meget blev styrret. Men hvor lang Tid der er medgaaet, inder Svampene have kunnet opnaae den Størrelse, de havde, da jeg fandt dem, vides ikke, lige saa lidet som naar de først begyndte at spire, eller hvorlange Frøet har været hos Insekten.

VIII.

Den meeledede Greensvamp. (Ramaria Farinosa.)

Fig. VI.

Haver stumpede Greene, med puddret Oberflade. Hos de føreste er Stammen kort, ulige tyk, kantet; de andres ere længere, tynd, smækker, næsten jævn tyk, lidet fladagtig. Greene ere ganske korte, enkelte, ligesom afbrudte, med karvede Ender, og overalt belagte med en hvid, løs, smittende Meelsskorpe. Roden er blødagtig, lidet greenet, sammenklævende, udbredt, fastet i Insekter.

De unge see ud som en langstænglet, knortet, sneehvid Køllesvamp: Paa dem er Meelsskorpen glat, tæt og fast. Alt ligesom Svampen moednes, løsnes og affalder den, først fra Stammen, paa hvilken den er ganske tynd, siden fra Greenene, hvor den er meer end tredobbelt saa tyk, og hænger omsider ved samme som Pudder i Haar. Seet igiennem Forstørrelses-Glasset bliver man og et fint, purret Snug vaer, i hvis Bøv dette Støv hænger. Naar dette aldeles er tabt, er heele Svampen guul, glathudet, Greenene tyndere, meere ad-

filte, og Enderne skarprandede. Den er af Bøsen som en tør boielig Mund-
liim, af Smag lidet sødagtig, især Pudderet, som tillige har syntes mig lidt bi-
dende bag efter.

I Julii Maaned har jeg allerede antruffen nogle faa, men de vare og me-
get usle; siden falde de større og hyppigere, fornemmelig sidst i October og No-
vember. Den forekommer saavel i Sielland som i Jylland, her paa Baroniet
Marfelliesborg, og der paa den søndre Side af Bagsværd-Søe: Steds-
vis under Buskverk, saavel imellem affaldne Blade, Mos-Rodder, som og løselig oven
i Jord-Skorpen.

Denne Greensvamp har fælles Oprindelse med Stridskollen. Det er alt-
saa den anden Svamp jeg kiender, som her til Lands findes at udspringe fra In-
sekter. Saa ovenhen at see til, har en og anden Udbildning af samme nogen
Lighed med *Torrubias Dyr-Plante* f). Men den beskrives at have været
hvas og pigget, efter Udbildningen ligner den og meere fuldkomne Planter med
Blade, end en Svamp; min derimod er blød og meelig. Insekterne de frem-
komme af, ere og aldeles forskiellige. Dannemark, uagtet dets Kulde frem-
bringer da lige saavel tvende særskildte Arter af Svampe, hvilke opvoxe af In-
sekter, som Cuba og St. Domingo i Vestindien.

Den forekommer paa sine Steder i langt større Overskødighed end Strids-
kollen; men den er derimod og langt mindre og uanseeligere.

Der er vist forekommet mig trende, om ikke flere, Arter af Insekter,
forskjellige fra Stridskollens, som jeg meener at henhøre til Nat-Moll-Slagset
(*Phalæna Noctua*) hvorfra denne Svamp udvoxe, og det for største Deelen
af behammede Masser; thi ikke een af hundrede omtrent skal man finde deriblant
under Orms Skikkelse. Saaledes forholder det sig med dem, som her falde;
maaskee andensteds anderledes.

Der

f) See ovenfor ved Stridskollen, her pag. 290. 291. og hos *Torrubias* i hans *Spanske
Natur-Historie* paa det sidste Blad og Tab. XIV.

Der er vel ingen Tvivl om, at jo denne Meel-Svamp saaes og avles paa samme Maade som Stridskollen; det giælder selgelig og om samme alt hvad jeg i den Henseende ved hin har anført. Ingen af dens Rod-Trævler har jeg, som hos Stridskollen, kunnet bemærke at indtrænge sig i Hammen: men denne er og hos disse Insekter af et finere og tættere Bæv end hines. Ikke heller er jeg vis paa at have seet dens Frøe: Det hvide Støv, der fra Begyndelsen, ligesom det hos den Træde Kulle-Svamp, som en Dække- eller Skierm-Hud, omgiver den, og hvoraf den har faaet sit Binavn, troer jeg ikke er det; men om samme indeholder noget deraf, som igiennem Svampens indre Overflade fra Frøe-Leddikerne selv er udfkudt, og saaledes blandet dermed, veed jeg ikke. Hvordan Støvet under Forstørrelses-Glasset seer ud, er forhen omtalt.

Forklaring

over de paa Kobber-Pladen foresvindende Figurer:

Fig. I. En Rodløg med noget af Stængelen, hvorpaa den krosede Helvælle sidder. Saavel paa Løgen som paa Stængelen er Huden revnet, opløsnet, og flere Hude ere det paa Stængelen, hvorimellem denne Svamps Rodder udbrede sig.

Fig. II. Fire af den haardannede Kulle-Svamp siddende paa et Stykke Ribbe eller Nerve af et Elle-Blad, som har siddet nærmest ved Stikken, der formedest indtrukken Bædske sees her lidet tykkere end naturlig; hvorved og Svampenes legdannede Rodder skimtes imellem de spaltede Trævler. Hvilket alt tydeligere sees paa hofatte forstørrede Figur, paa hvis Kulle-Svampes Hoveder freet, i Skikkelse som smaae traaddannede Arm-Polyper, var udfkudt.

Fig. III. Rod-Enden af et Kør, hvorpaa den Kordannede Skovle-Svamp, som her vises i sine forskjellige Skikkelser og Størrelser, er fremvoren.

Fig. IV. Enden af Mallens Mave, paa hvis Overflade saavel som inden imellem Bælterne en Mængde af den seie Ballefymp sidde. Ved a og b sees tvende deraf forstørrede; den eene at vende den underste Side op ad, for at vise sin Stængel; paa den anden, som er midt igiennemfkaaren, sees dens tykke Hude.

Fig. V. En Hovedløs Oldenbore, paa hvilken her og der, endog paa Beenene, den sfjære Dellefoamp er fremvoøket.

Fig. VI. Fem mælede Greensvampe paa en Pupe med noget affin Hamm, saaledes forestilte, som de see ud seerend de miste deres mælede Skorpe.

Fig. VII. En Hob unge og fuldvorne tyndhudede Helveller af forskiellig Skabning. Nogle vende den bageste Side frem; de fleste den forreste: Alle rodfaste til Mossen (*Hypnum prælongum*) som med Blid er lagt saa tæt, for at Svampene kunde vises desto tydeligere.

Fig. VIII. IX. og X. Treende Insekter med deres frembragte Stridskoller: De tvende ere i Larve-Skikkelse, een som Pupe med aabnet Hamm. Noget nær har den ved Fig. VIII. i sit leie ligget krum, saa at begge Enderne have berørt hinanden, hvorved Svampens Rodder fra den eene har giennemtrængt den anden. Larven Fig. IX. forskiellig fra foregaaende, bærer 13 til 14 Svampe, hvis Rodder laae skjulte inden i Larven. Fig. X. viser Puppen i sin aabne Hamm, som Svampene i deres spæde Alder have giennemboeret. Endeel af Svampens Rodder ligge, viklede imellem hinanden, uden paa Puppen, de fleste inde i samme. Ved a sees et Stykke af Enden af en moeden Svamps Hoved, større end naturlig forestillet, for at Sæd-Leddikerne, der ligge tæt under Huden, kunne sees.

Fig. XI. og XII. Tvende Afbildninger paa den af de Franske saa kaldede Mouche vegetante, og de Engelskes the vegetable Fly, med vedhængende Gedeham. De vil findes meget forskiellige fra dem, de anførte Engliske og Spanske Forfattere i deres Skrifter have meddeelt: Men de ere Naturren fuldkommen lige. Og endfiønt den Amerikanske Køllesvamp i det udvortes ligner nogle af Stridskollen, viser dog affnittet b, igiennem Forstørrelses-Glasset, lignet med det ved a, at den, fornemmelig i Henseende til Hovedets Bygning, er forskiellig: Hos den Danske Stridskølle findes Fræ-Vælge; hos den Amerikanske ingen, paa hvis Hoved ikkun paa det Sted, hvor Leddikerne ligge, et hullt Bæsen antreffes.

